

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn. 29.10.2004r.

RKT-61-26/04/SB

DECYZJA Nr RKT- 60/2004

I Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 ww. ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; z 2003r. Nr 6, poz. 68) – w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

umarza się postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczęte z urzędu w związku z podejrzeniem podejmowania przez „GWARANCJA” Sp. z o.o., ul. Zebrzydowska 117, 44-200 Rybnik, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, które mogą naruszać art. 23a ust. 1 i 2 powołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez:

I stosowanie w ogólnych warunkach umowy dołączonych do pisma z dnia 17.09.2003r. postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego:

1) art. 3. 1 OWU „(...) Jednocześnie przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z treści niniejszej umowy.”

2) Art. 17 OWU „ W przypadku, gdy w ciągu 2 (dwóch) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz pozwalający na przydział towaru, GWARANCJA upoważniona jest do wstrzymania aktów operacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danego Funduszu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom Funduszu i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Inwestorom Funduszu, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania.

3) Art. 19 OWU Likwidacja grupy

1. W ciągu 3 (trzech) miesięcy, licząc od terminu zakończenia planu ratalnego, GWARANCJA dokona ostatecznej likwidacji Funduszu.

2. Fundusze, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji Funduszu, zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w Funduszu z powodów niezawinionych przez GWARANCJA (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia z tytułu niezapłaconych rat lub kosztów sądowych od uczestników Funduszu lub poręczycieli),

b) wypłatę rat podstawowych Inwestorom Funduszu, którym nie został przydzielony towar, a którzy odstąpili od umowy lub została im wypowiedziana umowa przez GWARANCJA, zgodnie z zasadami określonymi w art. 14 oraz art. 15

3. Jeżeli będące w dyspozycji GWARANCJA środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Inwestora Funduszu.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu, wywołane przez zdarzenia nie uwzględnione w tej umowie, a niezależne od GWARANCJA, będzie obciążało proporcjonalnie Inwestorów Funduszu.

4) art. 20 OWU „Pełnomocnictwo. Dla umożliwienia GWARANCJA zrealizowania przedmiotu umowy Inwestor Funduszu, którego dane osobowe wymienione są na pierwszej stronie umowy, przez jej zawarcie przekazuje na rzecz GWARANCJA nieodwołalnie i nie wygasające nawet po śmierci Inwestora Funduszu pełnomocnictwo na okres ważności prawnej funduszu, aż do ostatecznego rozliczenia. Pełnomocnictwo to obejmuje prawo GWARANCJA do równoprawnego rozwiązywania spraw dotyczących Inwestora Funduszu, w tym spowodowanych okolicznościami siły wyższej, a które poza wolą GWARANCJA mogłyby przynieść szkody programowi i Funduszowi.”

jako bezprzedmiotowe.

II Zgodnie z art. 23e ust. 1 i 2 w związku z art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się praktykę „GWARANCJA” Sp. z o.o., ul. Zebrzydowicka 117, 44-200 Rybnik, polegającą na emitowaniu w prasie reklam „Oferta lepsza niż KREDYT!”, „Na wszystko potrzebne są pieniądze” w zakresie przedmiotu świadczonych przez przedsiębiorcę usług, za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdza się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

W dniu 09.09.2003r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym), z urzędu wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy „GWARANCJA” Sp. z o.o., ul. Zebrzydowicka 117, 44-200 Rybnik (zwany dalej GWARANCJA) w umowach zawieranych z konsumentami stosuje postanowienia noszące znamiona niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w kodeksie cywilnym.

W związku z ustaleniami dokonanymi w trakcie w/w postępowania wyjaśniającego oraz na podstawie analizy uzyskanych dokumentów, w dniu 11.02.2004r. wszczęte zostało postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w związku z podejrzeniem podejmowania przez GWARANCJA, bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) – zwanej dalej ustawą antymonopolową, poprzez:

I stosowanie w ogólnych warunkach umowy dołączonych do pisma z dnia 17.09.2003r. postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego:

1) art. 3. 1 OWU „(...) Jednocześnie przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z treści niniejszej umowy.”

2) Art. 17 OWU „ W przypadku, gdy w ciągu 2 (dwóch) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz pozwalający na przydział towaru, GWARANCJA upoważniona jest do wstrzymania

aktów operacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danego Funduszu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom Funduszu i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Inwestorom Funduszu, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania.

3) Art. 19 OWU Likwidacja grupy

1. W ciągu 3 (trzech) miesięcy, licząc od terminu zakończenia planu ratalnego, GWARANCJA dokona ostatecznej likwidacji Funduszu.

2. Fundusze, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji Funduszu, zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w Funduszu z powodów niezawinionych przez GWARANCJA (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia z tytułu niezapłaconych rat lub kosztów sądowych od uczestników Funduszu lub poręczycieli),

b) wypłatę rat podstawowych Inwestorom Funduszu, którym nie został przydzielony towar, a którzy odstąpili od umowy lub została im wypowiedziana umowa przez GWARANCJA, zgodnie z zasadami określonymi w art. 14 oraz art. 15

3. Jeżeli będące w dyspozycji GWARANCJA środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Inwestora Funduszu.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu, wywołane przez zdarzenia nie uwzględnione w tej umowie, a niezależne od GWARANCJA, będzie obciążało proporcjonalnie Inwestorów Funduszu.

4) art. 20 OWU „Pełnomocnictwo. Dla umożliwienia GWARANCJA zrealizowania przedmiotu umowy Inwestor Funduszu, którego dane osobowe wymienione są na pierwszej stronie umowy, przez jej zawarcie przekazuje na rzecz GWARANCJA nieodwołalnie i nie wygasające nawet po śmierci Inwestora Funduszu pełnomocnictwo na okres ważności prawnej funduszu, aż do ostatecznego rozliczenia. Pełnomocnictwo to obejmuje prawo GWARANCJA do równoprawnego rozwiązywania spraw dotyczących Inwestora Funduszu, w tym spowodowanych okolicznościami siły wyższej, a które poza wolą GWARANCJA mogłyby przynieść szkody programowi i Funduszowi.”

II stosowanie nieuczciwej i wprowadzającej w błąd reklamy emitowane w prasie „Oferta lepsza niż KREDYT!”, „Na wszystko potrzebne są pieniądze” w zakresie przedmiotu świadczonych przez przedsiębiorcę usług.

Z uwagi na fakt zwrotu zawiadomienia o wszczęciu postępowania do organu antymonopolowego, w dniu 16.04.2004r. w siedzibie przedsiębiorcy „GWARANCJA” Sp. z o.o., ul. Zebrzydowska 117 (adres zgodny z KRS) przeprowadzona została kontrola, mająca na celu ustalenie, czy przedsiębiorca nadal prowadzi działalność pod adresem zarejestrowania, z uwagi na fakt, iż kolejne pisma wysyłane z dnia 27.02.2004r., 09.04.2004r. zostały zwrócone z adnotacją poczty adresat wprowadził się. W trakcie kontroli ustalono, iż

1. Na drzwiach wynajmowanych pokoi, w których była prowadzona działalność gospodarcza nie było tablic o prowadzeniu w nich działalności przez „GWARANCJA”. Nie było również informacji, gdzie obecnie jest prowadzona działalność „GWARANCJA”, czy też adresu lub telefonu kontaktowego.

2. pracownik działu księgowości Przedsiębiorstwa Remontowo-Budowlanego S.A. w upadłości, ul. Zebrzydowska 117, w Rybniku (administrator budynku, w którym GWARANCJA miała swoją siedzibę) poinformował, iż:

- umowa wynajmu lokalu została wypowiedziana z dniem 31.03.2004r.,

- przedstawiciele GWARANCJA w miesiącach styczniu, lutym pojawiali się rzadko, natomiast w miesiącu marcu nikt nie przychodził,

- GWARANCJA nie pozostawiła, żadnego adresu oraz numeru kontaktowego, czy też adresu, gdzie administrator miałby przekazywać korespondencję,

- pracownicy GWARANCJA nie przychodzą do administratora, w celu odebrania ewentualnej korespondencji.

Celem ustalenia stanu prawnego GWARANCJA Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, organ antymonopolowy zwrócił się do Krajowego Rejestru Sądowego o doręczenie aktualnego odpisu. Na podstawie otrzymanego w dniu 06.05.2004r. odpisu z KRS ustalono, iż przedsiębiorca nie zmienił adresu siedziby oraz nie zgłosił likwidacji Spółki, a także nie jest w stanie upadłości.

Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 23a) ust. 1 ustawy antymonopolowej za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 23 a) ust. 2 stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Zarzucaną praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, jest stosowanie postanowienia wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ §2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

Sąd dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis, i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c), spełniają one funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

Na podstawie analizy informacji zgromadzonych w trakcie postępowania wyjaśniającego powstało podejrzenie, iż GWARANCJA, w umowach zawartych w oparciu o wzorce umowne dołączone do pisma z dnia 17.09.2003r. (Karty nr 12, 13; 21, 22, 36, 37) stosowała postanowienia wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w pkt I sentencji decyzji

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 1 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 marca 2002r. Sygn. akt XVII Amc 41/01 Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w w/w sprawie z powództwa Federacji Konsumentów w Warszawie przeciwko Financial Partners Sp. z o.o. w Warszawie, i zakazane zostało stosowanie postanowienia w brzmieniu:

„uczestnik przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z niniejszej umowy”.

Jednak Sąd Apelacyjny w Warszawie, I Wydział Cywilny w wyroku sygn. akt I ACa 1412/02 z dnia 27 czerwca 2003r. stwierdził, iż określenie, że członek grupy przejmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z umowy nie oznacza, że wyłączeniu lub ograniczeniu podlega odpowiedzialność kontrahenta względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Sąd Apelacyjny powyższym wyrokiem potwierdził wcześniejsze orzeczenie Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 6 maja 2002r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 dotyczące tej samej sprawy, że zapis ten ma charakter wyłącznie deklaratoryjny, gdyż zawsze strona zawierająca umowę przyjmuje na siebie prawa i obowiązki wynikające z tej umowy. Jest to istotą zobowiązań umownych. Wymieniony zapis nie ma w ogóle związku z istotą lub zakresem odpowiedzialności Spółki względem konsumenta za nienależyte wykonanie lub niewykonanie zobowiązania. Oczywistym jest bowiem, że jedna strona umowy nie może (co do zasady) przejąć praw jakie przysługują drugiej stronie ani obowiązków, które obciążają drugą stronę umowy.

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 2 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 23 sierpnia 2002r. pod numerem 4. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Pośrednictwu Handlowo-Finansowemu MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W przypadku gdyby w danym miesiącu środki wniesione przez Klientów uczestników danej grupy nie wystarczyły na zakup jednego Produktu wówczas zebrana kwota zostanie przeniesiona na następny miesiąc, zasilając fundusz grupy w następnym Akcie Asygnacyjnym. W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na zakup jednego Produktu, MeCom jest upoważnione do przedterminowej likwidacji danej grupy lub podjęcia innych kroków, które posłużą interesom grupy i umożliwią dalsze funkcjonowanie w Systemie Klientom, którzy wypełnili swoje zobowiązania terminowo”

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 2 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 listopada 2002r. Sygn. akt XVII Amc 56/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 25 marca 2003r. pod numerem 36. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Towarzystwu Finansowemu „PRESTIGE” Sp. z o.o. w Katowicach (obecnie Towarzystwu Wspierania Przedsiębiorczości „Inwestor” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach), Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

"W przypadku, gdy w ciągu dwóch (2) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział Towaru, Prestige upoważnione jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danej grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Uczestnikom Grupy, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania."

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 2 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 2 grudnia 2002r. Sygn. akt XVII Amc 58/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 51. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej

„Kredyt” Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W przypadku gdyby w danym akcie asygnacyjnym środki wpłacone tworzące fundusz, nie wystarczyły na przydział jednego towaru, wówczas zebrana kwota zostanie przeniesiona na następny akt asygnacyjny zasilając fundusz grupy. W przypadku gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział Towaru, PKG Kredyt upoważnione jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Uczestnikom Grupy, którzy terminowo wypełnili swoje zobowiązania.”

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 3 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 23 sierpnia 2002r. pod numerem 3. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Pośrednictwu Handlowo-Finansowemu MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

- 1. W okresie trzech miesięcy po terminie zakończenia planu ratalnego MeCom dokona ostatecznej likwidacji grupy.*
- 2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na:*
 - a) pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez MeCom (np. niemożność wyegzekwowania zaległości płatniczych od Klientów lub poręczycieli itp.).*
 - b) wypłatę rat czystych Klientom, którym nie został przydzielony Produkt, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w & 16 i & 17 niniejszej umowy.*
- 3. Jeżeli będące w dyspozycji środki finansowe będą nie-wystarczające do całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności wypłacane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta.*
- 4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zdarzenia nie uwzględnione w tej Umowie, a niezależne od MeCom, będzie obciążać proporcjonalnie wszystkich Klientów uczestników danej grupy.*

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 3 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 listopada 2002r. Sygn. akt XVII Amc 56/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 25 marca 2003r. pod numerem 34. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Towarzystwu Finansowemu „PRESTIGE” Sp. z o.o. w Katowicach (obecnie Towarzystwu Wspierania Przedsiębiorczości „Inwestor” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach), uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

- "1. W ciągu trzech miesięcy, licząc od terminu zakończenia planu ratalnego, Prestige dokona ostatecznej likwidacji grupy.*
- 2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na: a) pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez Prestige (np. niemożność wyegzekwowania zadłużenia od Uczestników Grupy lub poręczycieli), b) wypłatę rat podstawowych Uczestnikom Grupy, którym nie został przydzielony Towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w art. 14 i art. 15.*
- 3. Jeżeli będące w dyspozycji Prestige środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Uczestnika Grupy.*
- 4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zadłużenia nie uwzględnione w tej Umowie, a niezależne od Prestige, będzie obciążało proporcjonalnie Uczestników Grupy."*

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 3 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 2 grudnia 2002r. Sygn. akt XVII Amc 58/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 49. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej „Kredyt” Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„1. W ciągu trzech miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego PGK Kredyt dokona ostatecznej likwidacji grupy.

2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na: - pokrywanie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez PGK Kredyt (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia od uczestników grupy lub poręczycieli); - wypłatę rat podstawowych Uczestnikom Grupy, którym nie został przydzielony Towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni zgodnie z zasadami określonymi w § 14 i § 15.

3. Jeżeli będące w dyspozycji PGK Kredyt środki finansowe, będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności regulowane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat, każdego uczestnika grupy.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszy grupy, wywołane przez zdarzenia nie przewidziane w niniejszej umowie, a niezależne od PGK Kredyt, będzie obciążało proporcjonalnie Uczestników Grupy.”

Postanowienie wskazane w pkt I ppkt 4 zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie –Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 marca 2002r. Sygn. akt XVII Amc 41/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 15 października 2002r. pod numerem 16. W sprawie z powództwa Federacji Konsumentów w Warszawie przeciwko Financial Partners Sp. z o.o. w Warszawie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„uczestnik składając swój podpis pod niniejszą umową udziela Financial Partners nieodwołalnego pełnomocnictwa do równoprawnego rozwiązywania przez Financial Partners spraw dotyczących uczestników, w tym spowodowanych siłą wyższą, a które poza wolą Financial Partners mogłoby przynieść szkodę systemowi lub uczestnikowi”

Jednak w wyniku powtórnej analizy treści kwestionowanych postanowień w trakcie prowadzenia niniejszego postępowania organ antymonopolowy w sprawie treści zapisu kwestionowanego w pkt I ppkt 1 sentencji decyzji stwierdził, iż postępowanie to jest bezpodstawne z uwagi na fakt, iż Sąd Okręgowy w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku a dnia 21 sierpnia 2002r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 uznał, iż postanowienie takie nie narusza interesów konsumentów.

Natomiast w dniu 11.05.2004r. wytoczył przed Sądem Okręgowym w Warszawie – Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów powództwo o uznanie postanowień kwestionowanych w pkt I ppkt 2, 3 i 4 w punkcie sentencji decyzji wzorca stosowanego przez przedsiębiorcę za niedozwolone. Tak więc, Sąd wyda orzeczenie w przedmiotowej sprawie. Zdaniem organu antymonopolowego w/w zapisy stosowane przez GWARANCJA noszą znamiona niedozwolonych postanowień umownych określonych w art. 385³ pkt 2, 4, 11, 12 i 21 k.c. oraz 385¹ § 1 k.c. zgodnie z którymi za niedozwolone postanowienia umowne uważa się w szczególności te, które:

- wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania,
- przewidują postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy,
- przyznają tylko kontrahentowi konsumenta uprawnienie do stwierdzania zgodności świadczenia z umową,

- wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania,
- uzależniają odpowiedzialność kontrahenta konsumenta od wykonania zobowiązań przez osoby, za pośrednictwem których kontrahent konsumenta zawiera umowę lub przy których pomocy wykonuje swoje zobowiązanie, albo uzależniają tę odpowiedzialność od spełnienia przez konsumenta nadmiernie uciążliwych formalności.

Ponieważ od decyzji organu antymonopolowego w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w konsekwencji ten sam organ rozstrzygałby co do meritum, a więc czy kwestionowane zapisy naruszają interesy konsumentów i czy ich wykorzystywanie w obrocie z konsumentami powinno być zakazane. Z tego względu, z uwagi na ekonomikę postępowania przed organem antymonopolowym zbędne jest prowadzenie dwóch spraw o tym samym przedmiocie.

Zgodnie z art. 105 §1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. Przedmiotem postępowania była ocena naruszenia art. 23a ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej przez GWARANCJA w zakresie zawierania umów. W trakcie postępowania organ antymonopolowy uznał, iż w zakresie pkt I ppkt 1 sentencji, zarzut wszczęcia jest bezpodstawny, a także w pozostałej części pkt I sentencji uznał za słuszne skierować powództwo do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który rozstrzygnie, czy w/w treść ogólnych warunków umowy narusza Kodeks cywilny i jest niedozwolonym postanowieniem umownym. Należało więc uznać, iż prowadzenie postępowania w zakresie objętym sentencją decyzji przeciwko GWARANCJA pod tym zarzutem jest bezprzedmiotowe. Spełniona została zatem przesłanka umorzenia postępowania określona w art. 105 §1 k.p.a.

Sąd należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

Analiza treści reklamy prasowej otrzymanej w trakcie kontroli przeprowadzonej w siedzibie przedsiębiorcy w dniu 18.11.2003r. wykazała, iż treści przedmiotowej reklamy mogą wprowadzać w błąd potencjalnych konsumentów w zakresie przedmiotu świadczonych przez niego usług. Reklama sugeruje, iż jej przedmiotem jest oferta, która gwarantuje szybkie i pewne otrzymanie gotówki od reklamującego się przedsiębiorcy. Informacje „Oferta lepsza niż KREDYT!”, „Na wszystko potrzebne są pieniądze” zapewniają, iż konsument otrzyma gotówkę, którą będzie mógł dowolnie rozporządzać. Dodatkowo gwarantuje, iż oferta jest lepsza niż kredyt, a więc posiada wszystkie cechy kredytu i daje dodatkowe bliżej nieokreślone w reklamie korzyści. Sposób przedstawienia słów „KREDYT”, „pieniądze”, „RATY”, „48 godz.” dzięki wielkości czcionki jednoznacznie sugeruje potencjalnym klientom, iż oferta ma wszelkie cechy kredytu gotówkowego udzielonego w czasie 48 godzin. Takie wrażenie jednak nie ma potwierdzenia w cechach oferty określonej w umowie oraz w ogólnych warunkach umowy. GWARANCJA w bliżej niokreślonym czasie oraz bez zapewnienia gwarancji, umożliwia konsumentowi – członkowi grupy dokonanie zakupu towaru określonego w umowie ze środków pochodzących z wpłat wszystkich członków samofinansującej się grupy osób na wspólny fundusz.

Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Z uwagi na fakt, iż zawiadomienie o wszczęciu wraz z postanowieniem o wszczęciu, a także zawiadomienie oraz postanowienie o zaliczeniu w poczet dowodów wysłane w dniu 11.02.2004r. zostały zwrócone do organu antymonopolowego z adnotacją, nie podjęto w terminie, a kolejne pismo zostało zwrócone z adnotacją adresat wyprowadził się, bezskutecznie próbowano doręczyć pismo przez uprawnionego pracownika. Dodatkowo w dniu 16.04.2004r. w siedzibie przedsiębiorcy została przeprowadzona kontrola, w trakcie której ustalono, iż Spółka nie prowadzi już działalności pod adresem określonym w KRS, oraz iż nie jest możliwe ustalenie

aktualnego jej adresu. Ponieważ wszystkie pisma były kierowane na adres siedziby przedsiębiorcy określony w KRS, a GWARANCJA w trakcie postępowania nie poinformowała o zmianie swego adresu, na podstawie art. 41 § 2 k.p.a. organ antymonopolowy uznał, iż doręczenie pism pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny. Tak więc zostały dopełnione wszystkie formalne obowiązki, w celu umożliwienia przedsiębiorcy ustosunkowania się do zarzutu. Biorąc to pod uwagę organ antymonopolowy orzekł zgodnie ze stanem własnej wiedzy. Z uwagi na fakt, iż nie otrzymano żadnych wyjaśnień od GWARANCJA również w sprawie zaniechania stosowania reklamy wprowadzającej w błąd, organ antymonopolowy samodzielnie monitorował reklamy prasowe, jednak nie stwierdził, aby przedsiębiorca nadal emitował zakwestionowane reklamy. Biorąc pod uwagę powyższe, organ antymonopolowy stwierdził, iż istnieją przesłanki wystarczające do stwierdzenia, iż GWARANCJA zaprzestała stosowania praktyki, o której mowa w art. 23a ustawy antymonopolowej, tj. reklamy wprowadzającej w błąd, przez co uzasadnionym stało się uznanie na podstawie art. 23e ust. 2 ustawy antymonopolowej, praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzenie zaniechania jej stosowania.

Sąd należało orzec jak w punkcie II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral